

MESLEK ELEMANLARININ EĞİTİLMESİNDE YENİ BİR ALTERNATİF

Dr. Zehra ALAKOÇ
Cumhuriyet Üniversitesi
Enformatik Bölümü, Öğretim Elemanı.

ÖZET

İçinde bulunduğumuz “Bilgi Çağı” Internet ve gelişen Internet teknolojileri gibi yeni kavramlar ve teknolojiler sunmuştur. Her geçen gün artan bilgi yumağı; bilgi çağında insanın kendini sürekli yenileme ve geliştirme ihtiyacını daha fazla hissettirmekte ve zorunlu kılmaktadır. Sadece mesleki açıdan değil, kişisel gelişim içinde yaşam boyu öğrenme kavramı giderek yaygınlaşmakta ve dolayısıyla sürekli eğitim talebini arttırmaktadır. Eğitim almak isteyen öğrenci sayısının her geçen gün artması, eğitim alanının daha çok genişlemesi sonucunu doğurmakta ve uzaktan öğretim yaygınlaşmaktadır.

1- GİRİŞ

Günümüz dünyasının en temel özelliklerinden biri bilgi ve teknoloji alanındaki gelişmelerin, insanlık tarihinde görülmedik bir hıza ulaşmasıdır. Bu, varolan bilginin hızla eskimesi demektir ki, bilgiyi güncelleştirmenin önemini ve eğitimin sürekli kılınmasını vazgeçilmez kılar.

Bu kapsamda; dünyada her yıl binlerce insan okul dışında meslek odaları, sertifika programları, endüstri, tarım ve hizmet alanlarında kişileri bir mesleğe hazırlamak, meslekte ilerlemelerini sağlamak ve yenilikleri öğretmek amacıyla yapılan öğretim etkinlikleri sürecinden geçerek yeni bilgi, beceri, tutum ve değerler kazanmaktadırlar. Mali müşavirlik, muhasebecilik gibi mevzuatların değiştirildiği, yenilendiği ve sürekli bilgiyi güncelleştirmenin önemli olduğu mesleklerde, uzaktan öğretim günümüzde düşünülebilecek sayılı alternatiflerden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu yöntemle;

- ✓ Büyük kitlelere ulaşma ve daha düşük maliyetle eğitim imkanı,
- ✓ En bilgili eğiticinin, farklı coğrafya ve mekanlarda bulunan tüm öğrenenlere ulaştırma imkanı,
- ✓ Eğitimde fırsat eşitliğini sağlama,
- ✓ Farklı anlama kapasitesindeki öğrencilere istediği kadar tekrar yaparak öğrenme imkanı,
- ✓ Gündüz çalışan öğrencilere akşam veya hafta sonları zamandan bağımsız olarak istedikleri zaman, istedikleri kadar öğrenme imkanı sağlama,
- ✓ Yoğun eğitim isteğine imkan verme
- ✓ Eğitim alan insanlar arasında sosyal ve mesleki bilgi alışverişinin sağlama,
- ✓ Yaşam boyu eğitimi gerçekleştirme,
- ✓ Teknoloji ve eğitimi birleştirme,
- ✓ Bireysel ve toplumsal öğrenmeyi gerçekleştirme gibi ihtiyaçlar,
- ✓ Mali durum gibi seçenekler,
- ✓ Toplumu oluşturan bireylerin eğitimde eşit faydalanmasını sağlamak,
- ✓ Mevcut eğitim kurumları dışında da bulunan bireylere istekleri doğrultusunda eğitim vermek, bireysel öğrenmeyi gerçekleştirme,
- ✓ Öğretmen merkezli değil, öğrenci merkezli bir sisteme geçmek gibi avantajları sağlar.

İnsanları yaşam boyu eğitmek gibi işlevleri yerine getiren okul dışı eğitim sürecinin okullardakinden farkı, kısa süreli olması, öğrencilerin yaşlara göre gruplandırılmaması, ihtiyaç duyuldukça yapılması ve belli konularla sınırlandırılmasıdır.

Günümüzde bilgi teknolojisi toplumların kültürel ve ekonomik gelişmesinin dinamosu durumundadır. Çünkü bilginin hızlı akışı, gereksinim duyulan bilgilerin, gereksinim duyanlara anında ulaştırılması yeni fikirlerin, yeni buluşların daha hızlı yapılmasına ve yayılmasına olanak tanır. Buda “bilim-teknoloji-üretim” çevrimini hızlandırmaktadır. Günümüzde bilgi teknolojisi alanında başdöndürücü gelişmeler yaşanmaktadır. Örneğin 30 ciltlik bir ansiklopedinin tamamı saniyenin altında denecek bir sürede uzaklara bağlı kalmaksızın, bir yerden diğer bir yere aktarılabilir. ¹

¹ Kamil Çömlekçi, “Bilgi Teknolojisi ve Bilgiye Erişim”, BTIE 2001 Bilişim Teknolojileri Işığında Eğitim, Bildiriler Kitabı, s.88

Mevcut çalışmalar, doğru ve yerinde kullanıldığı takdirde, teknolojinin öğrenme ortamını zenginleştirebileceğine ve öğrencilerin motivasyonu ile akılda tutma, problem çözme ve eleştirel düşünme becerilerini geliştirmede etkin bir araç olduğuna işaret etmektedir.²

Gerçek hayatta başarılı olabilmek için okullarda öğrendiğimiz mesleki bilgi, bilmemiz gereken toplam bilginin sadece %20'sini oluşturmaktadır. Artık bireyler mesleklerinin kendi başlarına değil büyük kurumların içinde oluşturulmuş takımlarda icra etmektedirler. Yer zaman kavramları tamamen değiştiği için zamanın ve yerin verimli kullanımı önemli bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Böyle olunca da takım çalışması, liderlik, mesleki ahlak, sunum ve iletişim gibi konular teknik bilgilerin önüne çıkmaktadır. Bu konular ise klasik eğitimde yeteri kadar öğretilmemektedir.

Özellikle genç nüfusu hızla artan bizim gibi toplumlarda yeni kuşaklara yetecek kadar okul ve öğretmen sağlamak önemli bir kaynak sorunudur. Bu kaynakların en iyi kullanımı için öğrenci başarı oranlarını artırmamız gerekmektedir. Oysa, mevcut eğitim sistemimizde öğrenci başarı oranları çoğu zaman %50'ler civarında seyretmektedir. Bu ise büyük bir kaynak israfına yol açmaktadır.³

Günümüzde bilgiye ulaşma, bilgiyi değerlendirme, bilgiyi organize etme, bilgiyi kullanma ve bilgiyi diğerleriyle paylaşma her alanda olduğu gibi, özellikle meslek gruplarında çok önem kazanmıştır. Bütün bunların sonucu olarak da, öğretim ortamında bizi bilgiye ulaştıracak, bilgiyi kullanabilmemizi ve yayabilmemizi sağlayacak her türlü aracı kullanmak zorunda olacağımızı söyleyebiliriz. Günümüzde geçerli olan beceriler için kullandığımız yöntemlerin ve öğretim programlarının yeniden gözden geçirilmesi ve değişmesi gerekmektedir. Artık, bilgi teknolojileri, kültürü ve ekonomiyi zorlayan bir güç olmuştur.

Bu nedenle, teknoloji ile öğretim programının değişmesi gerekmektedir. Öğretim yöntemleri ve kapsamı, çağın ve toplumun gereksinimlerine göre yeniden ele alınması gerekmektedir. Bütün bunların yanı sıra, bireylerin yaşama hazırlanması gereken eğitim kurumlarının gereken becerileri kazandırmada bilişim teknolojilerinden yararlanılması zorunlu hale gelmiştir.

2. UZAKTAN ÖĞRETİM

Teknoloji Destekli Eğitim : Bilgisayar ve ağı (LAN, Intranet, Internet) üzerinden erişilebilen, çok ortamlılık (multimedia) özelliklerine sahip, etkileşimli olarak hazırlanmış, pedagojik özellikleri olan, bilgi aktarmanın yanı sıra beceri kazandırmaya yönelik, eğitim alanların performanslarının bilgisayar tarafından otomatik değerlendirilebildiği ve kaydedilebildiği, herkesin kendi bilgi algılama ve kavrama hızına göre ilerleyebildiği ve kendilerine uygun zaman ve yerde eğitim alabilmelerine olanak sağlayan kurs malzemelerinin kullanılarak yapıldığı kişisel veya kitlesel bir uygulama olarak tanımlayabiliriz.⁴

Büyük bir kitlenin, uzman eğitimci tarafından fiziksel sınıf ortamında eğitilmesi büyük bir organizasyonun yapılmasını ve çoğu zaman aynı eğitimin bir çok kez değişik yerlerde tekrarlanmasını gerektirmektedir ki bu da hem eğitim zamanını hem de eğitimin maliyetini yükseltmektedir. Uzaktan Eğitim yöntemi bu koşullarda en hızlı ve en etkin eğitim yöntemi olarak kabul edilmekte ve tüm dünyada yoğun bir şekilde uygulanmaktadır. Çok kısa sürede tüm çalışanlarına aynı eğitimi ulaştırabilme olanağı nedeniyle, Uzaktan Eğitim yöntemi öncelikle çok yoğun eğitim programları olan ve değişik yerleşim alanlarına dağılmış organizasyonlara sahip kurumlarca benimsenip kullanılmaya başlanmıştır. Eğitim maliyetlerinde önemli oranda tasarruf sağlayan Uzaktan Eğitim yönteminin kullanım oranının hızla artmakta olduğu ve bu artış hızının da yükselerek devam edeceği, bağımsız araştırma kuruluşlarının raporlarında açıklanmaktadır.⁵

Uzaktan eğitim ya da değişen anlamıyla uzaktan öğrenme, yeni bir öğretim anlayış ve uygulaması değildir. Uzaktan eğitim, yüzyılı aşkın bir süreden beri mektupla öğretim, açık öğretim fakülteleri, tele-konferans ve son olarak web tabanlı teknolojilerle birlikte gelişimini sürdürmektedir. Uzaktan eğitim kavramının yerini

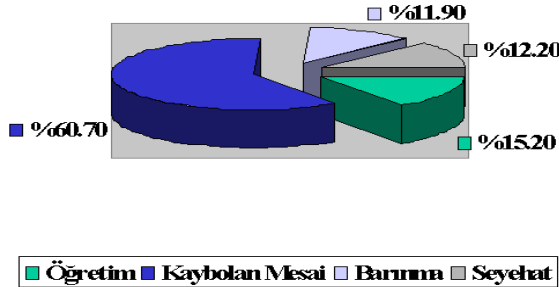
² Soner Yıldırım, "Kaçınılmaz Bir Eğitim Aracı", InformationWeek Türkiye, Sayı:111, 25 Eylül 2000, s.45-46.

³ Fatoş T.Yarman Vural, "Internet Ortamında Eğitimin Yararları ve Sorunları", Bilişim Kültürü Dergisi, Sayı:76, Ocak 2001, s.8.

⁴ Nüvid Özden, "Eğitim de değişiyor mu?", Bilişim Kültürü Dergisi, sayı:75, Eylül 2000, s.80.

⁵ "Uzaktan Eğitim Hizmetleri Projesi", (Çevrimiçi) <http://www.ibm.com/tr/services/learning/uzaktanegitim.html>, 28 Mayıs 2001

uzaktan öğrenme kavramına bırakması, en çok web-tabanlı teknolojiler aracılığıyla gerçekleşmesidir. Bu gelişim, farklı ortam ve araçlarla desteklenen öğretim materyalleri ve yeni öğretim yaklaşımlarıyla karakterize edilmektedir. İnternetle birlikte, artık uzaktan eğitimde yeni anlayış ve uygulamaların ortaya çıktığı söylenebilir. İnternet tabanlı öğretim senkron ve asenkron etkileşimlerin gerçekleşmesini sağladığı için, yeni öğrenme olanaklarına da yol açmaktadır. İnternet gibi yeni ortam ve araçlar, “dördüncü nesil uzaktan öğretim” olarak adlandırılan yeni anlayışları da beraberinde getirmiş bulunmaktadır.⁶



Şekil-1 Geleneksel Ders Eğitiminin Maliyet Analizi⁷

1993 yılında Gartner Group tarafından yapılan bir çalışmada eğitim almamanın kuruma maliyeti hesaplanmaya çalışılmıştır. Bu çalışmada 3 ayrı grup oluşturulmuş ve kurum içinde 1 yıl boyunca eğitim seviyelerinden dolayı neden oldukları ekstra yatırım miktarı gözlenmiştir. Ekstra yatırımın hesaplanmasında kişilerin bilmedikleri konuda çalışma arkadaşlarına soru sorarak onların çalışma sürelerinden aldıkları zamanın kuruma maliyeti ile teknik destek veya yardım masası gibi genel destek veren yere soru sorarak orada neden oldukları ek yatırım (ikinci bir kişi, ikinci bir makine v.b. gibi) iki ana kaynak gözlenmiştir.

Bu gruplardan birincisi herhangi bir eğitimden geçirilmeden, ikincisi sınıf ortamında klasik yöntemler ile eğitilerek, üçüncüsü de teknoloji destekli bireysel öğrenim yöntemi ile eğitilerek kurum içinde benzer koşullarda çalışmaya başlamışlardır. Her üç gruptaki her bir elemana \$2,500'lik donanım ve bunun üzerinde çalışan \$1,000'lik yazılım verilmiştir. Bir yıl sonunda şu tablo ortaya çıkmıştır:

	Eğitim Almadan	Sınıf Eğitimi	TDE Alarak
Donanım	\$2.500	\$2.500	\$2.500
Yazılım	\$1.000	\$1.000	\$1.000
Profesyonelliğin Maliyeti	\$8.400	\$1.400	\$400

Şekil-2 Bir Kişinin Eğitim Almamasının Kuruma Yıllık Maliyeti⁸

3. UZAKTAN ÖĞRETİM DERS SUNUM YÖNTEMLERİ

Uzaktan eğitim teknolojileri ses veya görüntüye dayalı manyetik ve optik ve basılı malzemesinin öğrencilere ulaştırılması ya da etkileşimsiz olarak sunulmasını sağlayacak şekilde seçilebilir. Ancak günümüz uzaktan yüksek öğretiminde etkileşimi sağlamanın giderek önem kazandığı düşünüldüğünde, sınırlı ya da tam etkileşimli uzaktan ders sunum teknikleri kullanılmasına ağırlık verilmesi önerilir. Belli başlı ders sunum kategorileri şunlardır:

- Etkileşimli sunum
 - Senkron
 - Asenkron
- Etkileşimsiz sunum

⁶ B.Atıcı, M.Gürol, “Nesnelci Öğretim Yaklaşımlarından Oluşturmacı Öğrenme Yaklaşımlarına Doğru İnternet Tabanlı Uzaktan Eğitime Yönelik Bilimsel Bir Model Önerisi”, Bilişim Teknolojileri Işığında Eğitim Konferansı ve Sergisi Bildiriler Kitabı, 2001, s.177.

⁷ Digital Equipment Limited, 1988

⁸ Digital Equipment Limited, 1988

3.1. Etkileşimli Sunum

3.1.1.Senkron Sunum

Senkron sunumlu uzaktan eğitim, sunucu taraftaki öğretim üyesi ile istemci taraftaki öğrencilerin eşzamanlı olarak (canlı bağlantı yoluyla) ders etkileşimi içinde oldukları uygulamalar bütünü olarak tanımlanır. Bunun da en yaygın uygulaması videokonferans yöntemidir.

İki ya da daha fazla noktanın, aynı anda, çift yönlü olarak sesli ve görüntülü haberleşme yöntemine **Video-Konferans** adı verilir.

Gerçek zamanlı iletişim, aynı zamanda olmak üzere, aynı yerde bulunma koşulu olmaksızın karşılıklı yüz yüze, iki veya daha fazla insanın birbirleri ile iletişimidir. Bunun için telefon ve video konferansından yararlanır. Bu iletişim türü uzaktan eğitim alanında, iki veya daha fazla bilgisayarın birbirleri ile bağlantılarını bilgisayar ağı üzerinde gerçekleştirerek veri ve bilgilerin paylaşılması esasına dayanır. Örnek olarak yazılı metinler, işitsel araçlar, video ve diğer tekniklerle aynı zamanda iletişim sağlanır. Gerçek zamanlı iletişim bağlantıları her ilgilenen bireye ve onun kullanımına açıktır.⁹

Gerçek zamanlı iletişim konferansı, bir uzaktan eğitim teknolojisi olarak, öğrencilerden öğretmenlerden ve diğer uzman ve yardımcılarından oluşan bilgisayar ağlarındaki öğrenme gruplarını destekleyebilir. Bu işlemler öğretim düzeyini ve öğrenmeyi artırır, geliştirir. Bugün web uygulamalarında İnternet ağı, yolları ile yapılan ‘Chat’ etkinliği buna bir örnektir. Burada yüzlerce hizmet sağlayıcı servisler ile binlerce kullanıcıya anında hizmet sunulur.¹⁰

3.1.2.Asenkron Sunum

En güncel asenkron sunum yöntemi web tabanlı olanıdır. Web tabanlı asenkron derslerde ders malzemesi büyük ölçüde web üzerinden sunulur. Ders, öğrenci destek hizmetleri, iletişim , etkileşim, ve ölçme-değerlendirme aktivitelerini de genellikle web üzerinden gerçekleştirir. Video kaset gibi yardımcı malzeme de kullanılabilir. Öğrenci ile öğreticinin fiziksel olarak yüz yüze gelmemesi nedeniyle ders malzemesi, iletişim ve diğer destek sayfalarının eğitsel açıdan öğrencinin ilgisini ekranda tutacak şekilde tasarlanması gerekir.

Web –Tabanlı Öğretim, uzaktaki bir kitleye öğretim vermek için World Wide Web’in (WWW) kullanıldığı yenilikçi bir yaklaşım olarak tanımlanabilir. Bu tanıma göre WWW, öğretim aktarım sistemi (instructional delivery system) işlevini görür. Web-Tabanlı Öğrenme ortamlarında, WWW’in özellikleri ve kaynakları öğrenmenin desteklediği anlamlı bir öğrenme ortamı yaratmak için kullanılır.¹¹

Web tabanlı eğitim (Web Based Education), eğitimin zaman ve mekandan bağımsız olarak yürütüldüğü; bilgisayarın öğrenim, sunum ve iletişim aracı olarak kullanıldığı; öğretmen ve öğrencinin aynı zamanda etkileşimli olup olmamalarına göre eş zamanlı (senkron) ve eş zamanlı olmayan (asenkron) diye iki farklı şekilde gerçekleştirildiği bir eğitim modeli olarak tanımlanabilir.

Uzaktan öğretimde en ekonomik, etkili ve uygun ortamlardan biri olan İnternet, gün geçtikçe İnternet’ten yayımlanan web sayfaları aracılığıyla öğrenmenin gerçekleşeceği varsayımına dayanan “teknolojiden öğrenme” yaklaşımının etkinliği eğitimcilerin daha çok dikkatini çekmektedir.

Bill Gates 1995 yılında yazdığı “The Road Ahead” adlı kitabının 9.bölümünde “Eğitim : en iyi yatırım” bu konuyla ilgili olarak gelecekte bilgisayarların ve İnternet’in okulları ve öğretimi ne şekilde etkileyeceği konusunda bir çok senaryo üretmiştir. Kitabın yayım tarihinden bugüne kadar henüz yedi yıl geçmesine karşın bu senaryoların bir çoğunun gerçekleştiğini görmek mümkündür.

⁹ D.H.Jonassen, T.C.Reeves, Learning with Technology: Using Computers and Cognitive Tools. Handbook of Research for Educational Communications and Tech., NewYork, Macmillan, s.58.

¹⁰ R.Bartle, “Interactive Multi-user Computer Games.”, Colchester, Essex, UK: MUSE Ltd., 1990

¹¹ B.H.Khan, Web-based instruction (WBI) : What is it and why is it?, Englewood Cliffs : Educational Technology Publications, 1997, s.87

Herhangi bir Web tabanlı eğitim materyali için Internet, bilgi aktarma, arama ve geliştirme aracı olarak kullanılabilir. Web sayfaları ses ve görüntü araçlarına, etkileşimli araçlara (sohbet, video-konferans vb.), haberleşme araçlarına (elektronik mektup, liste ve haber grupları) ve diğer Web sayfalarına bağ içerebildiğinden, eğitim materyali hazırlanırken herhangi bir kısıtlama olmadan tüm bu servisler kullanılabilir. Diğer pek çok kaynağa bağlar içeren Web sayfaları kolayca hazırlanabilir.¹²

Internet'e Dayalı Asenkron Eğitimde; kendi hızı ve kapasitesi ile istediği bilgiyi istediği zaman öğrenen öğrencinin öğretmeni ile iletişimde öğrenci aktif rol oynar. Kendi eğitim stratejisini kendi belirler. Hoca yönlendiricidir, bilgi ve tecrübeleriyle yardımcı olur. Sınavlar yaparak öğrencisinin bilgi ve becerilerini ölçer. Web eğitimde öğretmen ve öğrenci arasındaki etkileşim sanal tartışma gruplarında ve sohbetlerle sağlanır. İsteyen istediği zaman istediği soruları tartışma gruplarında sorabilir. Soruların cevabı öğretmen veya diğer öğrencilerden gelebilir. Bilgisayarın başında belirlenen saatlerde IRC ve ICQ gibi ortamlar aracılığı ile sohbetler yapılabilir.

3.2. Etkileşimsiz Sunum

Burada ders içeriği tek yönlü olarak öğrenciye sunulmaktadır ve etkileşim son derece sınırlıdır. CD-ROM, video kaset gibi malzemeler ya da TV yayını gibi sistemler bu kategoriye girer.”¹³

4.DÜNYADAKİ VE ÜLKEMİZDEKİ DURUM

Dünyada neler yapılıyor? Bu konu aslında oldukça yeni. Birkaç yıllık bir geçmişi var. Özellikle Amerika Birleşik Devletleri'nde var. Bazı çok önemli ve büyük üniversiteler bu işe girmiş durumda ve çok fazla öğrencileri var. Bunlardan bir fenomen haline almış olan University of Phoenix var. Kampus dışında 40.000 öğrencileri var. University of Illinois birkaç senedir bu işe önemli yatırımlar yapmış durumda. Şu anda online dediğimiz asenkron öğrenme yöntemiyle verilen sekiz değişik yüksek lisans programı var. Maryland Üniversitesi'nin yine kampus dışında 12.000 öğrencisi var. Bu sayıları artırmak mümkün. Çok sayıda üniversite bu işe girmiş durumda ya da girmeye hazırlanıyor. A.B.D. dışında bakıyorsunuz daha zayıf, daha yavaş yavaş giriliyor. Avustralya'da var. Mexico Üniversitesi en çok öğrencisi olan üniversitelerden biri.¹⁴

Birçok ülkede yüzyıllardır uygulanmakta olan uzaktan öğretim, Inetnet'in son yıllarda hızla yaygınlaşmasıyla daha fazla ilgi çekmeye başlamıştır. Özellikle A.B.D.'de Internet üzerinden verilen (online) diploma ve sertifika programlarının sayısında bir patlama yaşanmıştır. Bu konuda şu çarpıcı rakamlar örnek olarak verilebilir.

Market Retrieval Service adlı bir firmanın raporuna göre A.B.D.'de iki ya da dört yıllık yükseköğretim hizmeti veren 4 binden fazla kurumdan yüzde 70'i on-line dersler açmış olup, bu oran 1998'e göre yüzde 22'lik bir artış ifade etmektedir. (First of Buffalo Online, 26 Şubat 2001)

International Data firmasına göre yine A.B.D.'de 2002 yılında 2.2 milyon üniversite öğrencisi online ders alacağı tahmin edilmektedir. Bu rakam 1998 yılında 710.000 idi. (Information Week Online, 26 Şubat 2001)

Bu kadar hızlı olmasa bile diğer ülkelerde de benzer gelişmelerin yaşandığı kolayca tahmin edilebilir. Bu hızlı artış, eğitim teknolojilerinde ve Internet uygulamalarındaki gelişmelerin sonucunda Internet aracılığı ile sunulan derslerin geleneksel uzaktan öğretim biçim ve uygulamalarından daha tatmin edici olduğunu göstermektedir. Teknolojik gelişmelerin etkisiyle online eğitimin popülerliğinin daha da artacağı söylenebilir.

Teknoloji firmalarından IBM de “global kampus” denilen küresel bir kampus yapısı mevcut. 1998'in sonundan beri tüm dünyadaki IBM elemanları bu küresel kampusun bir öğrencisi. Intranet'te herkesin belli

¹² Y. Yiğit, M.Y. Özden, “Web Tabanlı Eğitim Materyali İçerisinde Internet Üzerinden Görüntü Aktarımı”, (Çevrimiçi) <http://inet-tr.org.tr/inetcont5/bildiri/Y-yasemin-Y-ozden.html>, 1998

¹³ “Yüksek Öğretim Kurulu Enformatik Milli Komitesi”, (Çevrimiçi) <http://www.ii.metu.edu.tr/EMK/index.html>, 23 Mayıs 2001

¹⁴ Neşe Yalabık, Yükseköğretim Alanında Sorunlar ve Öğrenme, Panel Bilgi Toplumunda Öğrenme, 2000, s.20-21.

bir yeri, kullanıcı kodu ve şifresi var. Burada istenilen tüm eğitimler var. Bunlar teknik eğitimler olabileceği gibi, ofis paket kullanımı, müşteri ilişkileri, zamanınızı nasıl yönetebileceğiniz veya IBM ürünleriyle ilgili bir eğitim olabiliyor. Şu anda dünyadaki IBM global üniversitesi öğrencisi yaklaşık 250 bin. Eğitimlerin % 37.5 'luk kısmı uzaktan öğretim ile yapılıyor. Firma yaptığı bu uygulama ile yıllık 250 milyon dolarlık bir kazanç sağlamıştır. Firma bu yönü itibarı ile bu yıl krizden sonra insanların uzaktan öğretime (e-learning) talebin arttığı belirtmiştir.

Intermedia firması da IBM gibi bu konuda hizmet veren bir firmalardan birisidir. 1987 yılından beri Multimedia ve Teknoloji Destekli Eğitim alanında hizmet veren grubu 1989 yılında, Turizm alanında, ülkemizin ilk etkileşimli video kursunu üretmiştir.

Yapı Kredi Bankası'nda 1997 yılından beri bankacılık sektöründe ilk BDE "İleri bankacılık Programı" kapsamında gerçekleştirilen sistem alt yapı değişikliği uygulamalarının hepsi kısa sürede, tüm çalışanlarına eş zamanlı olarak, bu yöntemle aktarılmıştır. 1997'den bugüne kadar yaklaşık 10.000 çalışanı tarafından tamamlanan BDE 350.000 saati aşmıştır. Geliştirilen BDE'lerin %85'i yeni sistem uygulamalarının öğretilmesi, %15'i diğer bankamız uygulamalarının aktarılması amacı ile hazırlanmıştır.

ODTU tarafından verilen Internet'e Dayalı Eğitim_Asenkron olan İDE_A, öncelikli olarak yaygınlaştırılmasında yarar görülen bilgilere ilişkin konularda bir dizi eğitim programı projesidir. Bu programların en özel yanı, ilkel örneklerinde olduğu gibi ders notlarının Internet aracılığı ile öğrencilere ulaştırılmasıyla sınırlı kalmamasıdır. İlgili görsel işitsel öğelerle hazırlanan dersler ve karşılıklı etkileşim kanalları, konuları bilgisayar başında ve okumanın ötesinde etkinliklerle, sıkılmadan öğrenmeyi sağlayacaktır.

Tüm bu örneklerde de olduğu gibi bu tür eğitimlerde, dersler istenildiği zaman, istenildiği yerde, istenilen ortamda, öğrenme süresi istenilen gibi düzenlenerek, istenilen kadar tekrar edilerek ve gerekli görülen konuları tartışmak olanağı ile öğrenciye sunulur.

SONUÇ

Günümüzde bilgisayar ve iletişim teknolojileri, "Bilgi Teknolojileri" adı altında çağa adını veriyor. Çağın gereği, bir ülkenin bilgi toplumu olabilmesi için bilgi teknolojilerini araştıran, üreten, geliştiren ve kullanan bir yapıya sahip olması gerekiyor. Türkiye'nin de bilgi toplumuna dönüşümü aşamasının en başında eğitim alanında olumlu tedbirlerin alınması ve katkıların sağlanması gerekmektedir.

Bilgisayarların günlük yaşamda ve iş hayatında yarattığı büyük değişimin ardından, eğitim-öğretim sürecine de etkisi kaçınılmaz olmuştur. Değişen yaşam koşul ve gerekleri yeni ve planlı eğitim-öğretim etkinliklerini zorunlu kılmış, bilgisayar da her geçen gün bu etkinliklerin ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir.

İletişim Teknolojisindeki yenilikler, her alanda olduğu gibi eğitimi de etkilemektedir. İkinci Dünya Savaşı'ndan günümüze kadar olan büyük bir bilgi birikimi artık bir bilgi patlamasına yol açmıştır. Dünya nüfusunun hızla artması sonucunda ise ortaya çıkan nüfus patlaması, eğitim kurumlarını ve eğitimcileri zor duruma sokmuştur. Günümüz eğitiminin artık içinde bulunduğumuz çağa uyması gerekmektedir.

Bilim ve teknoloji bir bütündür. Teknolojisiz bilim kuramsal düzeyde kalmakta, bilimsiz teknoloji de ilkel düzeyden öte gidememektedir. Her ikisinden yoksun bir eğitim ise eğitim olma özelliğini yitirmiş, çağ dışı bir eğitimidir. Eğitimde bu gerçeğin anlaşılabilmesi için, aradan yüzyılların geçmesi; uzay yarışı, dünya savaşları, nüfus patlaması, bilgi patlaması gibi olayların meydana gelmesi ve toplumların bir eğitim krizi ile karşılaşması gerekmiştir. Ancak bu olaylar sonucudur ki bugün eğitimi, teknolojik yönden, ilkel düzeyden çağdaş düzeye çıkarma; eğitimde yeni teknolojiler geliştirme çabalarına tanık olunmaktadır.¹⁵

Birçok eğitimci uzaktan öğretim öğrencilerinin geleneksel yüz yüze öğretim öğrencileri kadar öğrenip öğrenemeyeceklerini araştırmaktadır. Yüz yüze geleneksel eğitimle uzaktan eğitimi karşılaştıran araştırmalar sonucunda, eğitim amaçlarına uygun teknolojiler kullanıldığı zaman, öğrenciden öğrenciye etkileşim olduğu ve uzaktan eğitimin geleneksel eğitim kadar öğrenmede etkili olduğu sonucuna varılmıştır.

¹⁵ Cevat Alkan, Eğitim Teknolojisi : Kuramlar ve Yöntemler, 1977, s.III.

Kuşkusuz etkili uzaktan eğitim programları tabii ki öğrenci ihtiyaçları ve taleplerin hedeflenmiş anlamda ve dikkatli planlamasıyla başlar. Detay içinde bu elemanlar anlaşıldığında uygun teknoloji seçilebilir. Uzaktan eğitimin gelişmesi için gereken işlemler, birçok bireyin yada kuruluşun göstereceği çaba ve sıkı çalışması yoluyla gerçekleşirler.¹⁶

İleride bu eğitime geçilmesi kaçınılmazdır. Uzaktan öğretim konusunda insanlar bilinçlendirilmeli, olanaklar artırılmalı ve erişilemeyen uzak üniversitelere erişilerek yeni imkanlar sunulmalı, eğitimde fırsat eşitliği sağlanmalı ve insanların yaşam boyu öğrenme süreçlerine destek olunmalıdır.

Günümüzde bireylerin bilgiyi tek bir kaynaktan almaları ve ezberlemeleri beklenmemekte, tam tersine değişik yerdeki bilgiye ulaşma yollarını bilen ve bunları kullanabilen ve karşılaştığı sorunlar karşısında bu bilgiyi kullanarak çözüm yollarını bulan bireylerin olması amaçlanmaktadır.¹⁷

¹⁶ M.Alkan, Ö.Genç, H.Tekedere, “Uzaktan Eğitim Üzerine Bir Tanımlama”, Bilişim Teknolojileri Işığında Eğitim Konferansı ve Sergisi, Mayıs 2001, s.148

¹⁷ A.Çulha, “Bilişim Dünyasında Eğitim”, http://dergi.tbd.org.tr/yazarlar/28052001/aysegul_culha.htm